

ΠΑΣΟΚ

A 25.1

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΕΝΩΣΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1992

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΝΩΣΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥ:

ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1992

Κ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ) Αξιότιμοι κύριοι πρέσβεις, κύριοι βουλευτές, κυρίες και κύριοι,

Δεν είναι τυχαίο ότι εγκαινιάζουμε σήμερα έναν νέο κύκλο ενημερωτικών εκδηλώσεων με τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολιτεύσεως. Δεν πρόκειται, ασφαλώς, για μία καθυστερημένη συμβολή στον ερατισμό για την ενηλικίωση του ΠΑΣΟΚ. Άλλοι, αρμοδιότεροι εμού, θα αξιολογήσουν την προσφορά του στα 18 χρόνια που συμπλήρωσε και θα απαντήσουν, ενδεχομένως, και στο ερώτημα πώς κατόρθωσε τόσο σύντομα - και μετά τη γνωστή δοκιμασία που πέρασε - να διεκδικεί και πάλι την εξουσία.

Ο λόγος που απευθύναμε την πρόσκλησή μας προς τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ κ. Ανδρέα Παπανδρέου είναι ότι ως εκπροσώπους του Τύπου μας ενδιαφέρουν οι απόψεις του για τα τόσο πολλά και σημαντικά. Τα οποία συμβαίνουν ή πρόκειται να συμβούν στη χώρα αυτή και έξω απ' αυτήν, στη γειτονιά μας, αλλά και μακρύτερα. Τα όσα θα μας πει θα έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα, αφού ένας αρχηγός της αξιωματικής αντιπολιτεύσεως, θεωρητικώς τουλάχιστον, μπορεί να είναι αύριο, αργά ή γρήγορα, ο κυρίαρχος πρωθυπουργός.

Εμείς, πάντως, εκτιμούσαμε ανέκαθεν και ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, που διέκριναν το σημερινό ομιλητή μας πάντοτε και τον καθιστούν ιδιαίτερα ενδιαφέροντα για τους δημοσιογράφους: την αναλυτική του σκέψη, τη βαθιά γνώση, τη διεισδυτική ματιά του και την προβλεπτικότητα του. Όλα αυτά θα μας βοηθήσουν, ασφαλώς, να κατανοήσουμε εξελίξεις και δρώμενα στην ελληνική και τη διεθνή σκηνή, όπως τα βλέπει από τη δική του σκοπιά ο τιμώμενος σήμερα ομιλητής μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Σας ευχαριστώ για την τιμή που μας κάνετε με την παραδοχή της προσκλήσεώς μας. Ιδιαίτερα, όμως, σας ευχαριστώ για την ευκαιρία που μας δίνετε σήμερα να χαιρετίσουμε ανάμεσά μας στο επίσημο τραπέζι και στην αίθουσα εκλεκτούς και αγαπημένους φίλους και συνεργάτες σας.

Θα μου επιτρέψτε ν' αρχίσω από το επίσημο τραπέζι και να χαιρετίσω εν πρώτοις τη σύζυγό σας κυρία Δήμητρα Λιάνη - Παπανδρέου. Στο

τραπέζι αυτό εκπροσωπείται όλος ο Τομέας Επικοινωνίας και Ενημερώσεως του ΠΑΣΟΚ, με επικεφαλής τον κ. Κώστα Λαλιώτη, πρώην κυβερνητικό εκπρόσωπο, όπως ασφαλώς θα θυμάστε. Έχουμε, επίσης, μαζί μας, τον άρτι διασωθέντα εκ ληστείας στις Βρυξέλλες, τον εκπρόσωπο Τύπου του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ κ. Τηλέμαχο Χυτήρη, το διευθυντή του Γραφείου Τύπου του ΠΑΣΟΚ κ. Αθανασάκη και, τελευταία, την πάντοτε αγαπητή, δυναμική και δραστήρια κυρία Τέτη Γεωργαντοπούλου.

Δεν θα επιχειρήσω να χαιρετίσω ονομαστικώς ορισμένους εκλεκτούς φίλους, που βρίσκονται στην αίθουσα, γιατί κάτι τέτοιο θα απαιτούσε πολύ χρόνο. Θα μου επιτρέψετε, όμως, να κάνω δύο τιμητικές εξαιρέσεις, πράγμα το οποίο θα γίνει και κατανοητό γιατί το κάνω. Να χαιρετίσω τον τέως Πρόεδρο της Βουλής κ. Γιάννη Αλευρά - είναι ο ένας από τους Γιάννηδες που θα χαιρετίσω - και τον τέως Αντιπρόεδρο της κυβερνήσεως κ. Γιάννη Χαραλαμπίδου.

Κύριε Πρόεδρε,

Το έχω πει και άλλες φορές - και θα μου επιτρέψετε να το επαναλάβω και σήμερα - εμείς οι κάπως αρχαιότεροι σε ηλικία και στο επάγγελμα παρακολουθήσαμε πάντοτε με αμείωτο ενδιαφέρον όλες τις φάσεις της πολιτικής σας σταδιοδρομίας, στην περίοδο των 25 και πλέον ετών της πρόσφατης Ιστορίας της χώρας, στην οποία θέσατε με τη δραστηριότητα και την προσφορά σας την προσωπική σας σφραγίδα.

Ζήσαμε μαζί σας και καταγράψαμε και καλές και κακές στιγμές, σας κρίναμε και σας επικρίναμε. Και θα έλεγα όχι σπάνια και με κάποια δόση υπερβολής, ιδίον των δημοσιογράφων, όπως και των πολιτικών. Κριτική και αυτοκριτική!... Και όμως, οι σχέσεις σας με τον Τύπο υπήρξαν, μέχρι και σήμερα, αδιατάραχτες. Όσο και αν οι σχέσεις μεταξύ πολιτικών και δημοσιογράφων είναι κατ' ανάγκην σχέσεις έντασης και αντιπαλότητας, εσείς είχατε πάντοτε το σπάνιο προνόμιο να έχετε φίλους και μεταξύ των επικριτών σας. Και αυτό συμβαίνει, ασφαλώς, και σήμερα.

Με αυτή την κριτική διάθεση, με την οποία πάντοτε σας περιβάλαμε, σας υποδεχόμαστε, ελπίζοντας ότι η σημερινή επικοινωνία μας θα είναι, όπως πάντοτε, ενδιαφέρουσα και παραγωγική.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτα απ' όλα θέλω να ευχαριστήσω θερμά για τα καλά σας λόγια και την κριτική και την αυτοκριτική. Θα προσπαθήσω να είμαι βραχύς για να έχετε χρόνο στη διάθεσή σας.

Επέστρεψα από τη συνάντηση των αρχηγών των σοσιαλιστικών κομμάτων της Κοινότητας με ανόμικτα αισθήματα. Μεταφέρω ένα αίσθημα

γενικότερης απογοήτευσης, ανασφάλειας, καχυποψίας, ύστερα από τα γεγονότα γνωστά σε όλους μας - τη Δανία, το όχι της Δανίας, το ναι της Γαλλίας, την Αγγλία και τις δυσκολίες της με την Κοινότητα, με την πορεία της Ευρώπης, τα φαινόμενα κερδοσκοπίας για τα οποία μπορούμε να πούμε τούτο: 10 περίπου εταιρείες κέρδισαν όσα περίπου χρειάζεται σήμερα η Ρωσία για να σταθεί στα πόδια της. Απίστευτη κερδοσκοπία.

Ομως σε ό,τι αφορά τα κόμματα τα σοσιαλιστικά της Ευρώπης, την Ομοσπονδία όπως τη λέμε, υπάρχει κλίμα μάχης. Θέλουμε την ενωμένη Ευρώπη. Οι θέσεις μας είναι απλές. Πρώτον, κύρωση της συνθήκης. Ευχόμαστε το γρηγορότερο δυνατό. Δεύτερον, χρηματοδότηση της πορείας προς το Μάαστριχτ, προς τους στόχους του Μάαστριχτ.

Και εδώ είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό πράγμα. Η απόφαση που πάρθηκε από τους 12, σοσιαλιστές 12, από την Ομοσπονδία είναι ότι δεν πρέπει και δεν θα επιτραπεί, στο μέτρο που το δύνανται, η διεύρυνση της Κοινότητας, η έναρξη επισήμων διαπραγματεύσεων για τη διεύρυνση της Κοινότητας, πριν περάσει το πακέτο Ντελόρ και ένας ικανοποιητικός προϋπολογισμός.

Αλλά εκείνο το οποίο νομίζω είναι πολύ σημαντικό είναι ότι μία από τις αποφάσεις είναι ότι απαιτούνται μέτρα για την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Πράγματι, η ύφεση, η ανεργία στα πλαίσια της μονεταριστικής πολιτικής που ακολουθήθηκε και η οποία περιέχεται και στο Μάαστριχτ το ίδιο, έχει οδηγήσει σε αδιέξοδα, σε κοινωνικά εκρηκτικές καταστάσεις και πρέπει να αντιμετωπιστούν αυτά με μια επενδυτική προσπάθεια που θα ξεκινήσει από το δημόσιο τομέα ώστε μεσοπρόθεσμα να υπάρξει, να ξεκινήσει το τρένο της ανοδικής πορείας της οικονομίας.

Βέβαια η ευρωπαϊκή οικονομία δεν είναι απομονωμένη. Η αμερικανική οικονομία περνάει κι αυτή από ένα τεράστιο τέλμα, μια ύφεση, παρόλο ότι το επιτόκιο είναι 2,5% τίποτα δεν κινείται. Πρέπει επομένως εμείς να ξεκινήσουμε.

Θέλω να αντιδιαστείλω αυτές τις θέσεις με τις θέσεις τις οποίες πήρε το Λαϊκό Ευρωπαϊκό Κόμμα, στο οποίο ανήκει και η ΝΔ. Καμία αναφορά δεν έγινε στις αποφάσεις τους, στην ανάγκη χρηματοδότησης, στη μεταφορά πόρων από τους πλούσιους προς τους φτωχούς.

Εμφαση δόθηκε μονάχα στη διεύρυνση η οποία στην ουσία όμως υπονομεύει την εμβάθυνση. Και κάνω αυτή την αντιδιαστολή γιατί είναι πάρα πολύ σημαντική για τον τόπο μας. Εμείς βρισκόμαστε στο Νότο.

Υπάρχουν βεβαίως σαφείς τρέσεις για τη δημιουργία δύο ταχυτήτων της Ευρώπης, μιας λέσχης πλουσίων και του Νότου, ο οποίος περιλαμβάνει κυρίως τις μεσογειακές χώρες και την Ιρλανδία.

Υπάρχει το κλίμα για ομόκεντρους κύκλους αντί για ταχύτητες ίσως, αφού υφέρπουν σε όλες τις συζητήσεις και σφαλώς εάν οδηγηθούμε σε κάτι τέτοιο οι συνέπειες και για την Ευρώπη και για το Νότο στον οποίο ανήκουμε θα είναι πάρα πολύ αρνητικές.

Η βασική αδυναμία της συμφωνίας του Μάαστριχτ είναι η εξής. Προβλέπει, κυρίως με τραπεζικά κριτήρια, ορισμένους στόχους. Είναι γνωστοί, δεν τους επαναλαμβάνω. Είναι εντελώς μονεταριστικό το πνεύμα. Και θα ήθελα να δώσω ένα παράδειγμα του τι μπορεί να συμβεί εάν παραμείνουμε μόνον εκεί, σ' αυτούς τους στόχους.

Η Γερμανία ενώθηκε, Ανατολική και Δυτική και έχει ένα νόμισμα το γερμανικό μάρκο. Και τι έχει συμβεί; Έχουμε 40% ανεργία στην Ανατολική Γερμανία. Από την ώρα που υπάρχει κοινό νόμισμα, κοινή κεντρική τράπεζα και οι στόχοι είναι μόνον στόχοι σταθεροποίησης μπορεί να αναμένει κανείς πραγματικά καταστροφικές επιπτώσεις για τις αδύναμες οικονομίες.

Αυτό που λείπει είναι η δημοσιονομική πολιτική. Δεν υπάρχουν προβλέψεις για ουσιαστική δημοσιονομική πολιτική της Κοινότητας, της Ευρώπης. Και αυτό βεβαίως, ως ένα μέτρο, επιλύεται με το πακέτο Ντελόρ, με έναν προϋπολογισμό πιο ανεβασμένο, αλλά εδώ είναι η καρδιά του θέματος.

Και γι' αυτό η μάχη μέσα στα πλαίσια της πορείας προς την ενωμένη Ευρώπη πρέπει να δίδεται καθημερινά, ιδιαίτερα για τις χώρες του Νότου. Κι εδώ πράγματι καταγγέλλουμε την κυβέρνηση ότι δεν έχει πάρει τέτοιες θέσεις, ακόμη έχει δεχτεί και την ιδέα της διεύρυνσης πριν καν οριστικοποιηθεί το πακέτο Ντελόρ.

Ζούμε, πράγματι, όμως, γενικότερα, σε μια περίοδο όπου οι οικονομίες και της Ιαπωνίας και των ΗΠΑ και της Ευρώπης μαστίζονται από ανεργία και ύφεση. Είναι όπως τον ονομάζουμε άγριος λιμπεραλισμός (savage liberalism).

Τα μόνα που απασχολούν τις συντηρητικές κυβερνήσεις είναι το χρέος και τα ελλείμματα. Σαν να μην υπάρχει τίποτε άλλο στον ορίζοντα. Η απάντηση, η μόνη απάντηση που υπάρχει και πρέπει να δοθεί είναι η ανάπτυξη, η μεγέθυνση της οικονομίας.

Αυτό ισχύει βεβαίως για την Ευρώπη γενικότερα κι εδώ έχει τεράστια ευθύνη η Γερμανία, διότι με τα ψηλά της επιτόκια επιβάλλει ουσιαστικά την ύφεση και την ανεργία. Και υπάρχει ένα κλίμα δύσκολο σήμερα μέσα στην Ευρώπη, γύρω από την πολιτική της "Bundesbank".

Αλλά αυτά που συμβαίνουν στη χώρα μας, που φαίνεται να μοιάζουν μ' αυτά που σας είπα, αυτά που συμβαίνουν στη χώρα μας, είναι καρικατούρα, είναι η χειρότερη εκδοχή, που μπορεί κανείς να φανταστεί.

Εχουμε μια πολιτική που της λείπει κάθε φαντασία, είναι καθαρά εισπρακτική, είναι μια πολιτική ταξική, με σταθερή μείωση του πραγματικού εισοδήματος των λαϊκών μαζών, τη μεταφορά πλούτου - τουλάχιστον 1,5 προς τα 2 τρις., θα έλεγα - από τις λαϊκές μάζες σε μια οικονομική ολιγαρχία, η οποία μεγαλώνει και αριθμητικά και πλουτίζει, υπάρχει πορεία προς τον αφανισμό της μέσης αστικής τάξης της χώρας μας, μια κοινωνική πώλωση τεράστια που αναπτύσσεται, υπάρχει επενδυτική άπνοια - οι τράπεζες ανεβάζουν τα επιτόκια, ακόμη και παρά τις αποφάσεις της κεντρικής Τράπεζας Ελλάδος - και υπάρχει πλήρης αποσάθρωση της παραγωγικής βάσης.

Αυτές είναι διαπιστώσεις ακλόνητες και κανείς στην κυβέρνηση δεν φαίνεται να το αντιλαμβάνονται - υπάρχουν ορισμένοι, οι "3" και οι "5", οι οποίοι κατά κάποιον τρόπο ασπάζονται την κριτική, την οποία κάνει το ΠΑΣΟΚ κατά της κυβέρνησης της Ν.Δ.

Αν με ρωτήσετε "ποια είναι η δικιά σας πολιτική;", δεν είναι η στιγμή να την αναπτύξω, αλλά μπορώ πολύ απλά να τη σηματοδοτήσω. Είναι, πρώτα και πάνω απ' όλα, διάλογος με την ελληνική κοινωνία, το "κοινωνικό συμβόλαιο".

- Σταθεροποίηση του κόστους παραγωγής σε πραγματικούς όρους.
- Προστασία του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων.
- Επενδύσεις, οι οποίες πρέπει να ανεβαίνουν χρόνο με χρόνο σημαντικά μέσα στην επόμενη πενταετία.

Είναι ένα πρόγραμμα που και αυτό απαιτεί θυσίες, αλλά ταυτόχρονα δίνει την ελπίδα της εξόδου από το σημερινό απίθανο αδιέξοδο της οικονομίας της χώρας μας. Θαύματα δεν προτείνουμε. Προτείνουμε μία πορεία που συμφωνημένα θα ακολουθήσουμε όλοι, με αίσθημα δικαιοσύνης και - εύχομαι - με αποτελεσματικότητα.

Προχωρώ στα εθνικά θέματα με μερικές παρατηρήσεις. Πρώτα,

δύο λόγια για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Υπάρχει το δόγμα, το οποίον εγκαινίασε ο κ. Μητσοτάκης, ότι δεν υπάρχει κίνδυνος εξ Ανατολών. Υστερα από πολλές πιέσεις (αρθρογραφία, Τύπος, στρατιωτικοί, υπουργός Εθνικής Αμυνας), τελικά, δέχθηκε ότι κάτι μπορεί να υπάρχει και από εκεί. Αυτός είναι ο μόνιμος κίνδυνος, διότι η Τουρκία διεκδικεί κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας, τα διεκδικεί επίμονα, συστηματικά και εις μακρόν χρόνον.

Είχε πει κάποτε ο κ. Μητσοτάκης ότι η βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων εξαρτάται από την επίλυση του Κυπριακού. Πρόσφατα, ακούσαμε τον υπουργό Εξωτερικών να λέει ότι η βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων είναι προϋπόθεση για τη λύση του Κυπριακού. Ας αποφασίσει, επιτέλους, η κυβέρνηση τι από τα δύο επιθυμεί και τι επιδιώκει.

Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, είμαι βαθύτατα απαισιόδοξος. Το πλαίσιο Γκάλι είναι ένα πλαίσιο που εμείς δεν αναγνωρίζουμε ως θετικό, αλλά, πέραν τούτου, η όλη διαδικασία, το σκηνικό, είναι σκηνικό πιέσεων στην ελληνοκυπριακή πλευρά να αποδεχθεί το σύνολο των απαιτήσεων του κ. Μτενκτάς. Ή αυτό ή τίποτα. Και αυτό οδηγεί, όπως έχω τονίσει και σε άλλες περιπτώσεις, ουσιαστικά, σε διχοτόμηση, με τουρκική επικυριαρχία σε όλο το νησί. Φοβούμαι ότι αυτή είναι η πορεία και η διαφωνία μου είναι σαφής και με τον κ. Μητσοτάκη και με τον κ. Βασιλείου.

Σε ό,τι αφορά τα Βαλκάνια, μόνον μερικές παρατηρήσεις. Ήταν κρίσιμη μία ημερομηνία: 16 Δεκέμβρη του '91. Τότε αποφασίστηκε και από τους '12 - δυστυχώς και από την Ελλάδα κάτω από γερμανικές, κατά κύριο λόγο, πιέσεις - η διάλυση, η διάσπαση, της Γιουγκοσλαβίας, με τη μορφή αναγνωρίσεως Δημοκρατιών.

Ήταν η ώρα εκείνη που έπρεπε η Ελλάδα να πει το "όχι". Και όχι μόνον η Ελλάδα, διότι ό,τι γίνεται σήμερα στα Βαλκάνια, αυτή η σφαγή, αυτός ο πόλεμος, ο οποίος εξελίσσεται προς όλες τις κατευθύνσεις και μπορεί να φθάσει και προς το Νότο, δεν θα υπήρχαν, αν δεν είχε τεθεί το θέμα της διάσπασης της Γιουγκοσλαβίας.

Δυστυχώς, είναι υπεύθυνη η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, είναι υπεύθυνη η Ευρώπη. Υπεύθυνες και οι ΗΠΑ. Αλλά η τεράστια ευθύνη είναι δική μας, διότι μας αφορά άμεσα, αφορά την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας μας. Τόσον ο κ. Μητσοτάκης όσο και ο κ. Σαμαράς φέρουν βαρύτερες ευθύνες για τις εξελίξεις, έκτοτε.

Στο σύνολο, δύο Δημοκρατίες κυρίως, που αναγνωρίστηκαν, η

Βοσνία-Ερζεγοβίνη και τα Σκόπια - δεν έχουν ακόμα αναγνωριστεί, είναι θέμα ημερών ή εβδομάδων, de facto βεβαίως έχουν αναγνωριστεί - και οι δύο αυτές χώρες δεν ικανοποιούν τα βασικά κριτήρια, τα οποία σήμερα κυριαρχούν για δικαιώματα μειονοτήτων, για έθνος-κράτος. Τα κριτήρια της ΔΑΣΕ, δηλαδή. Διότι εις μεν τη Βοσνία έχουμε τρεις εθνότητες, εις δε τα Σκόπια έχουμε πολλαπλές εθνότητες.

Και όχι μόνο αυτό, αλλά και οικονομικά είναι αδύνατον και για τη Βοσνία και για τα Σκόπια να επιβιώσουν, αν δεν ανήκουν σε ευρύτερο σχήμα ή αν δεν χρηματοδοτηθούν άμεσα από τη Γερμανία ή τις ΗΠΑ.

Υπάρχει μέγας κίνδυνος εξαπλώσης του πολέμου, με ξεκίνημα από το Κοσσυφοπέδιο. Είναι σαφές ότι τώρα πολλές ισλαμικές χώρες - μπορώ και να κατανομάσω, αλλά προτιμώ όχι - και οικονομική βοήθεια και στρατιωτική βοήθεια παρέχουν στη Βοσνία και θα παράσχουν αύριο στην Αλβανία. Εάν η υπόθεση του Κοσσυφοπεδίου πάρει μεγάλες διαστάσεις και οδηγήσει σε σύγκρουση.

Είναι για μας όλους τους Βαλκάνιους, αλλά και για την Ευρώπη, μία μεγάλη πληγή, η οποία άνοιξε και δεν γνωρίζουμε πώς θα κλείσει. Ας ευχηθούμε να μην υπάρξουν αρνητικές εξελίξεις στο Κοσσυφοπέδιο, να μην έρθει η σύγκρουση. Υποκινούνται, ίσως, από ορισμένες πλευρές. Η μάχη για σφαίρες επιρροής, η μάχη για αποδυνάμωση του ανταπάλου, η εξόντωση της Σερβίας, που σημαίνει αναβάθμιση και παρουσία όχι μόνο του Ισλάμ, αλλά και της Τουρκίας ιδιαίτερα στα Βαλκάνια. Αυτό, πράγματι, αντιμετωπίζονται.

Και επιτρέψτε μου δύο λόγια για το θέμα του ονόματος της Δημοκρατίας των Σκοπίων. Πριν από μερικούς μήνες, όταν παρουσιάστηκε η απόφαση των "12", χαρακτηρίστηκα μικρόψυχος, διότι δεν την εθεώρησα θρίαμβο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

Αυτός ο "θρίαμβος", πραγματικά, είναι το ναδίρ της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, γιατί πίσω απ' αυτό υπήρχε η επιστολή του κ. Μητσοτάκη προς τους "11", όπου τους έλεγε ότι στηρίζει και υποστηρίζει μία διπλή ονομασία, μία την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν τα Σκόπια και να λέγονται, επομένως, "Μακεδονία" και μία την οποία επισήμως θα έχουν, σε ό,τι αφορά διεθνείς επαφές ή σχέσεις με διεθνείς θεσμούς.

Αυτό αποτελεί έναν εμπαιγμό και του ελληνικού λαού, αλλά και των αγέννων του ελληνικού λαού για την προάσπιση της εδαφικής ακεραιότητάς του.

Και προβλέποντας ερώτηση και απαντώντας, στο σημείο αυτό, θα ήθελα να πω το εξής: Πολλοί ξένοι ρωτούν, γιατί επιμένετε τόσο στο θέμα του ονόματος; Τι είδους μονομανία είναι αυτή, τι μανία καταδιώξεως; Και όμως υπάρχει λόγος. Πολλές δεκαετίες τώρα υπάρχει το "σλαβομακεδονικό" λόμπυ, πανίσχυρο στον Καναδά, ισχυρό στην Αυστραλία, ισχυρό στις ΗΠΑ. Το έχω ζήσει από κοντά.

Και αυτό το λόμπυ δουλεύει γι' αυτό που λέγεται η "Μεγάλη Μακεδονία". Η "Μεγάλη Μακεδονία", που θα περιέχει τη Μακεδονία του Πιρίν, τα Σκόπια και την ελληνική Μακεδονία. Η προπαγάνδα είναι πολύχρονη, καλά χρηματοδοτημένη. Αλλά για να πετύχει ένα τέτοιο σενάριο - γιατί σενάριο είναι, δεν λέω ότι θα βγει πέρα, δεν θα το αφήσουμε να βγει πέρα αλλά είναι σενάριο - για να υπάρξει αυτό το σενάριο χρειάζεται μια άγκυρα, χρειάζεται ένα όχημα αλυτρωτισμού όπως έχει ειπωθεί, χρειάζεται να υπάρχει κάτι, ένα κράτος που να λέγεται "Μακεδονία".

Και αυτή είναι η σημασία του να μην υπάρχει στα σύνορά μας κράτος που να λέγεται "Μακεδονία" διότι αποτελεί απειλή εν δυνάμει. Αυτό είναι ένα από τα σενάρια για τη Βαλκανική χερσόνησο.

Θα ήθελα να τελειώσω λέγοντας ότι σήμερα η διαμόρφωση εξωτερικής ελληνικής πολιτικής είναι πολύ δυσχερέστερη απ' ό,τι ήταν στο παρελθόν. Αλλά είμεθα στο NATO και γνωρίζουμε άριστα ότι και το NATO και η ΔΕΕ, άρθρο 5 άρθρο 10, δεν πρόκειται να μας καλύψει σε ό,τι αφορά τις επεκτατικές τάσεις της συμμάχου Τουρκίας.

Αυτά είναι δεδομένα, είναι παλαιά, είναι και καινούργια, είναι τα ίδια. Αλλά η κατάσταση στη Βαλκανική σαφώς δημιουργεί νέους κινδύνους. Υπάρχει η αναβάθμιση της Τουρκίας η οποία είναι όχι μόνο αναβάθμιση στην πράξη, με εξαίρεση τη μεγάλη γι' αυτούς πληγή του Κουρδικού, των Κούρδων, αλλά υπάρχει και αναβάθμιση στα πλαίσια της ΕΟΚ. Έχει αποδεχτεί η Ελλάδα την αναβάθμιση της Τουρκίας ως μεγάλης περιφερειακής δύναμης, η οποία συνδιαλέγεται σε ένα συμβούλιο σύνδεσης επί υψηλοτάτου επιπέδου με την Κοινότητα για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Απαιτείται μια πολιτική επομένως από εμάς εξωτερική πολύπλοκη, ευέλικτη και πάνω απ' όλα συνεπής. Μια πολιτική που θα την ονόμαζα πολιτική επάλληλων κύκλων. Αλλά θέλω να θυμίσω ότι στη Βαλκανική η Ελλάδα είχε έναν σταθερό σύμμαχο μέσα στον αιώνα αυτό και δεν τίμησε αυτή τη συμμαχία της. Και αναφέρομαι στη Σερβία, στη Γιουγκοσλαβία, ιδιαίτερα στη Σερβία.

Γνωρίζω ότι η Σερβία θεωρείται αυτή τη στιγμή σε παγκόσμια κλίμακα ως υπεύθυνη για σφαγές τεραστίων διαστάσεων, δεν αμφισβητώ ότι έχουν υπάρξει, αλλά έχουν υπάρξει από όλες τις πλευρές. Και δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι και η Βοσνία και η Κροατία εξοπλίζονται για να πραγματοποιούν και αυτές σφαγές. Εδώ πρέπει να είμαστε κάπως κυνικοί.

Αλλά αν θέλουμε να έχουμε ποτέ συμμάχους πρέπει να σεβόμαστε τις φιλίες μας. Αν θέλουμε να υπάρχει ελληνική εξωτερική πολιτική, η οποία δυστυχώς σήμερα δεν υπάρχει.

Κ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Ευχαριστώ τον κ. Παπανδρέου για τα όσα μας είπε στην εισήγησή του παρά τον φόβο της απαισιοδοξίας που τον διακατέχει. Να εξηγήσω με δυο λόγια τη διαδικασία που θα ακολουθεί.

Εχουμε συγκεντρώσει τα φύλλα των ερωτήσεων που είχαμε αφήσει στα τραπέζια. Θα ομαδοποιήσουμε τα ερωτήματα, δηλαδή πρώτα θα καλύψουμε τα βαλκανικά και τα άλλα εξωτερικά, στη συνέχεια τα οικονομικά και μια τρίτη κατηγορία είναι τα εσωτερικά μας.

Ν. ΦΕΛΕΚΗΣ: Κύριε πρόεδρε ο πόλεμος απ' ό,τι φαίνεται στη Βοσνία τελειώνει οσονούπω, γιατί οι Σέρβοι επικρατούν κατά κράτος. Και οι περισσότερες των εκτιμήσεων συγκλίνουν ότι ήρθε πλέον ο καιρός να μεταφερθεί ο πόλεμος προς το Νότο, όπου εκτός από το Κόσσοβο θα εμπλακούν και τα Σκόπια και θα πάρει και διεθνικό χαρακτήρα.

Θα ήθελα την εκτίμησή σας πάνω σ' αυτό και εφόσον πάρει διεθνικό χαρακτήρα, άρα θα εμπλακεί και η χώρα μας, θα ήθελα να σας ρωτήσω αν έχετε κάποια πληροφόρηση επίσημα από την κυβέρνηση και τι προτίθεστε σ' αυτή την κατεύθυνση να κάνετε;

Και μια δεύτερη. Είπατε προηγουμένως για το σενάριο της "Μεγάλης Μακεδονίας". Παιζεται και ένα άλλο σενάριο της Μεγάλης Αλβανίας και Μεγάλης Βουλγαρίας με τους Σκοπιανούς σε ρόλο Παλαιστινίων. Πώς εκτιμάτε αυτό το σενάριο; Τι κινδύνους κρύβει για τη χώρα μας;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Υπάρχουν αρκετά σενάρια. Το ένα το είπατε εσείς. Ένα σενάριο το οποίο προωθείται - το "προωθείται" είναι κάπως αφηρημένο - είναι η σύγκρουση Σέρβων και Αλβανών στο Κοσσυφοπέδιο. Μια "Μεγάλη Αλβανία" ακολούθως, στηριζόμενη σε στήριξη πολύπλευρη αλλά κυρίως ισλαμική και πιθανόν τουρκική, ένα μουσουλμανικό κράτος κάποιων διαστάσεων στην Ευρώπη επομένως. Αυτό είναι το ένα σενάριο, του οποίου παρακλάδι είναι αυτό το τελευταίο το οποίο αναφέρατε, ότι διασπάται η Δημοκρατία των Σκοπίων και οι αλβανόφωνοι ενώνονται και γεωγραφικά με

την Αλβανία, το δε υπόλοιπο απορροφάται από τη Βουλγαρία.

Όταν λέμε για "Μεγάλη Βουλγαρία" αυτό κυρίως μιλούμε. Επομένως αυτό το σενάριο κουβεντιάζεται. Είναι υπαρκτό. Το θέμα είναι αν η Ευρώπη, η διεθνής κοινότητα είναι έτοιμη να υποθάλψει, να επιτρέψει μια τέτοια εξέλιξη.

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα η θέση η δική μου και η δική μας είναι ότι οποιαδήποτε δική μας εμπλοκή πρέπει να αποφευχθεί. Κάθε σκέψη ότι μπορεί η Ελλάδα να βρει ευκαιρία σε τέτοιες επιχειρήσεις για να επεκτείνει εκείνη την κυριαρχία της καθ' οιονδήποτε τρόπο, αποτελούν λάθος τεράστιο διότι στη γωνία βρίσκεται και παραμονεύει η σύμμαχος και φίλη Τουρκία.

Όσοι έχουν τέτοιες σκέψεις και υπάρχουν, ίσως, στο χώρο της ακροδεξιάς οι μεγαλοϊδεάτες, καλά θα κάνουν να ξεχάσουν τις μεγάλες ιδέες και να προστατεύσουν την πατρίδα ως έχει σήμερα, να την προστατεύσουν ειλικρινά και ουσιαστικά με μια εξωτερική και αμυντική πολιτική που να ανταποκρίνεται στα προβλήματα της εποχής μας.

Γ.ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (TELE CITY): Κύριε Πρόεδρε και σήμερα για πολλοστή φορά αναφερθήκατε στην πολυετή προπαγάνδα που ασκείται από τα Σκόπια. Μια προπαγάνδα 40 και πλέον ετών. Δεν θα μείνω στη μακρά διάρκεια της προπαγάνδας αυτής. Θα ήθελα να σας ρωτήσω εάν κατά τη γνώμη σας η σημερινή κυβέρνηση όφειλε να πράξει κάτι για την εξάλειψη ή την αποδυνάμωση της προπαγάνδας αυτής το οποίο δεν έπραξε. Όπως επίσης και το αν θεωρείτε αποτελεσματική την αντιμετώπιση της προπαγάνδας αυτής επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ. Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η απάντησή μου είναι ότι η κυβέρνηση εν όψει αυτού που σας είπα κιόλας, το έχω μπροστά μου, την πρόταση του κ.Μητσοτάκη, του πρωθυπουργού της χώρας για μια ονομασία διπλή, που σημαίνει αναγνώριση ουσιαστικά της Δημοκρατίας των Σκοπίων ως "Μακεδονίας", ύστερα από αυτό τι να ζητήσω, τι προπαγάνδα να ζητήσω. Όταν έχει ήδη παραδώσει την υπόθεση να κάνει προπαγάνδα ποιός μορφής;

Δέχομαι τούτο. Ότι το "Μακεδονικό" πράγματι, το λόμπυ το "μακεδονικό", το "σλαβομακεδονικό" δεν αντιμετωπίστηκε ουσιαστικά από καμία ελληνική κυβέρνηση και αυτό κατά κύριο λόγο διότι υπήρχε η Γιουγκοσλαβία.

Δύσκολο θα ήταν να φανταστεί κανείς τα χρόνια εκείνα ότι θα έπαυε να υπάρχει η Γιουγκοσλαβία. Όπως δύσκολο ήταν να φανταστεί κανείς

ότι θα έπαυε να υπάρχει η Σοβιετική Ένωση. Αλλά από τη στιγμή που έχουμε αυτές τις εμπειρίες, που καταρρέει η Σοβιετική Ένωση, που υπάρχουν τα εθνικιστικά κινήματα, από τη στιγμή εκείνη έπρεπε πραγματικά να πείσουμε με όλες μας τις δυνάμεις σε μια δεξιοκρίνιση του προβλήματος των Σκοπίων.

Ξέρω ότι υπάρχει και η πολιτιστική πλευρά, η πλευρά της κληρονομιάς. Ασφαλώς είναι σημαντικά. Φίλιππος, Αριστοτέλης, Αλέξανδρος, Βεργίνα. Αλλά αυτά έπρεπε να κινηθούν όλα. Αλλά για τους συμμάχους, για τους εταίρους, που ολίγον ενδιαφέρονται για θέματα τέτοιας μορφής, για την πολιτιστική διάσταση, ήταν πέρα πολύ σημαντικό να έχουμε πείσει ότι υπάρχει θέμα ασφαλείας στα Βαλκάνια.

Διότι η "Μεγάλη Μακεδονία" είναι υπαρκτό σενάριο. Και έπρεπε αυτό το σενάριο αμέσως να κινηθεί. Δίνω ένα παράδειγμα, δεν λέγω ότι έκανα όσα θα μπορούσα να κάνω. Αλλά στη Μαδρίτη όταν συναντήθηκαν ο Πρόεδρος και οι Αντιπρόεδροι της Σοσιαλιστικής Διεθνούς προεδρεύοντος του Β. Μπραντ, με παρεκάλεσαν να παρουσιάσω το πρόβλημα των Σκοπίων, της Μακεδονίας, υπήρξε σύμπτωση απόπειρα.

Και όταν ήρθε μέσα ο Τύπος, ο Β. Μπραντ είπε "τη θέση μας θα την παρουσιάσει ο κ. Παπανδρέου". Είχε περάσει η θέση αυτή με λίγη προσπάθεια. Δεν έχει γίνει τέτοια προσπάθεια στην κλίμακα που μια κυβέρνηση όφειλε να την κάνει.

Σ.ΛΥΓΕΡΟΣ: ("ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ"): Κύριε Πρόεδρε, έχετε ταχθεί εναντίον της λύσης της διπλής ονομασίας.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Προ πολλού χρόνου.

Σ.ΛΥΓΕΡΟΣ: Μόλις πριν από λίγο διατυπώσατε την πρόβλεψη ότι η αναγνώριση της Δημοκρατίας των Σκοπίων είναι θέμα ημερών ή εβδομάδων. Είστε αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Τι συγκεκριμένα προτείνετε, τι πρωτοβουλία προτίθεσθε να αναλάβετε για να αποτρέψετε αυτή την εξέλιξη που προβλέπετε;

Και κάτι ακόμα: Έχει τεθεί στο τραπέζι εμμέσως ο όρος "Σλαβομακεδονία". Θα ήθελα να μας πείτε εάν τον αποδέχεστε ως συμβιβαστική λύση - ως έσχατη λύση - και, εάν όχι, γιατί; Πού νομίζετε ότι θίγει τα ελληνικά συμφέροντα; Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πολύ απλά, σε ό,τι αφορά το πρώτο, κάνουμε το κατά δύναμιν. Είμαστε αντιπολίτευση, δεν είμαστε κυβέρνηση. Και στους κύκλους, στους οποίους εμείς κυκλοφορούμε (Ομοσπονδία, Σοσιαλιστική Διεθνής), σαφώς κάνουμε ό,τι μπορούμε να κάνουμε. Δυστυχώς, οι πληροφορίες που έχω από

εκείνες τις πηγές είναι, πράγματι, πολύ αρνητικές. Και τις είχα αρκετό καιρό τώρα. Ασφαλώς, τις είχα στο Βερολίνο, την τελευταία φορά που ήμουν εκεί.

Αλλά, σε ό,τι αφορά τον όρο "Σλαβομακεδονία", δεν θέλω να παίζω με τις λέξεις, κύριε Λυγερέ. Άλλοι μπορεί να παίζουν. Εδώ, για μας, το θέμα είναι κρίσιμο. Για μένα, δεν υπάρχει καμία δυνατότητα να δεθώ τον όρο "Μακεδονία" υπό οιαδήποτε μορφή αυτός περιέχεται στην ονομασία των Σκοπίων - είτε συμφωνείτε είτε όχι. Αυτή είναι η θέση μου.

Α.ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ: ("ΚΑΝΑΛΙ 29") Κύριε Πρόεδρε, για την Κύπρο. Προχθές, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος της Κύπρου κ. Φάντης είπε ότι την πανεθνική διάσκεψη για το Κυπριακό δεν τη θέλει και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Καραμανλής και το εκμυστηρεύθηκε αυτό στον Πρόεδρο Βασιλείου. Πώς βλέπετε να βαδίζει μετά και από αυτό η ιδέα για μια πανεθνική διάσκεψη, αν ακόμα υπάρχουν κάποιες προοπτικές - επειδή είναι δική σας πρόταση.

Και κάτι άλλο, όσον αφορά μια δήλωση του Προέδρου Βασιλείου ότι ο δρόμος για τη Μόρφου περνάει από τη Νέα Υόρκη. Τι εκτιμάτε για τις συνομιλίες της Νέας Υόρκης; Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτον, δεν γνωρίζω, βέβαια, τις σκέψεις του κ. Καραμανλή. Δεν τις γνωρίζω. Γνωρίζω ότι ο κ. Κληρίδης επανέρχεται στη δική μας θέση για πανεθνική διάσκεψη. Δεν πιστεύω ότι θα γίνει, διότι δεν την επιθυμεί ούτε ο κ. Βασιλείου ούτε ο κ. Μητσοτάκης.

Όλα περνάνε από τη Νέα Υόρκη, όχι μόνον η Μόρφου. Γεγονός είναι τούτο, ότι, ενώ υπήρχε η εντύπωση ότι ασκούνται πιέσεις στον Ντενκτάς, το βέβαιον είναι ότι ασκούνται πιέσεις στην ελληνική πλευρά. Και μου έκανε έκπληξη, όταν ο κ. Τσετίν και ο κ. Παπακωνσταντίνου συνομιλούσαν στην Τουρκία, πριν από κάποιο χρονικό διάστημα - το είδαμε ζωντανό αυτό στην τηλεόραση. Υποσχέθηκαν και οι δύο να ασκήσουν πιέσεις - και η Ελλάδα επί του Βασιλείου! Ακουσον, ακουσόν! Υπάρχει υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδος, ο οποίος υπόσχεται να πιέσει το Βασιλείου.

Τ.ΒΕΡΒΕΡΑΚΗΣ: ("ΜΙΛΙΕΤ"): Κύριε Πρόεδρε, από το 1974 είναι γνωστή η πολιτική σας σχετικά με την Τουρκία, η γνωστή σκληρή πολιτική, με τις γνωστές σκληρές εκφράσεις. Το 1987, οι δύο χώρες έφθασαν σε κατάσταση πολέμου. Αυτό αποφεύχθηκε με τη διαδικασία του Νταβός, την οποία εσείς ονομάσατε "μη πόλεμος".

Τώρα, πάλι παρατηρούμε ότι η πολιτική σας είναι εξίσου

σκληρή με τις ανάλογες σκληρές εκφράσεις. Αυτό συμπερασματικά σημαίνει ότι, σε περίπτωση που έρθετε στην εξουσία, να ετοιμαζόμαστε για πόλεμο, δηλαδή να γίνουμε κι εμείς οι ξένοι ανταποκριτές πολεμικοί ανταποκριτές, κύριε Πρόεδρε;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δεν ξέρω ποια φράση μου θεωρήσατε σκληρή. Δεν είπα τίποτε σκληρό. Είπα, απλώς, ότι η Τουρκία έχει επεκτατικές βλέψεις και είπα, επίσης, ότι έχει αναβαθμιστεί και στην ΕΟΚ. Θυμίζω ότι το Νταβός δεν είχε σχέση με την κρίσιμη αναμέτρηση του Μάρτη. Το Νταβός ήρθε αργότερα. Και η θέση μου "μη πόλεμος" παραμένει πάντοτε θέση μου, παραμένει πάντοτε θέση του ΠΑΣΟΚ. Αλίμονο αν εμείς επιδιώκουμε ρήξη.

Πιστεύουμε στην ειρήνη, την προωθούμε σε όλα τα μέτωπα - θυμίζω και την πρωτοβουλία των "6", που είναι ακόμη νωπή - αλλά έχουμε ένα χρέος: να προασπίσουμε τα σύνορά μας. Αυτό το χρέος, όποτε χρειαστεί - και ευχόμαστε να μην χρειαστεί - θα το πράξουμε.

Κ. ΔΗΜΤΣΑΣ: ("9.84") Κύριε Πρόεδρε, στις 26 Οκτωβρίου, έχουμε επανέναρξη συνομιλιών για το Κυπριακό. Με δεδομένο ότι ο κ. Κλίντον, ο υποψήφιος των Δημοκρατικών, έχει κάνει κάποιες δηλώσεις γι' αυτό το θέμα, οι οποίες ίσως μπορεί να θεωρηθούν θετικές, μήπως κατά τη γνώμη σας, θα πρέπει να περιμένουμε το αποτέλεσμα των αμερικανικών εκλογών για να δούμε τι μέλλει γενέσθαι;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σας ευχαριστώ για την ερώτηση. Μου είχε, μάλιστα, διαφύγει. Είναι η χειρότερη ημερομηνία που μπορούσε να επιλέξει κανείς για επίλυση του Κυπριακού, μερικές μέρες πριν υπάρξει νέος Πρόεδρος - ή ο ίδιος ή άλλος ή ο Κλίντον - προτού, πάντως, έχει λυθεί το θέμα της Προεδρίας. Είναι στιγμή αυτή να επιλύσεις το Κυπριακό; Προς τι η επιμονή και ποιον συμφέρει;

Πράγματι, ο Κλίντον έχει κάνει αυτές τις δηλώσεις και θα έλεγα ότι μάλλον έχει κάνει σκληρές δηλώσεις, διότι έχει πει ότι πρέπει να φύγουν τα τουρκικά στρατεύματα κατοχής. Τώρα, βεβαίως, δεν παίρνουμε θέση εμείς στις εσωτερικές υποθέσεις των ΗΠΑ. Μπορεί να πει κανείς, από την παλιά εμπειρία, ότι οι δυνατότητες των Προέδρων στις ΗΠΑ είναι αρκετά περιορισμένες από τις θέσεις εκείνες των βασικών Υπηρεσιών, που έχουν σχέση με την άμυνα της χώρας.

κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ: ("ΡΑΔΙΟ-1 ΒΟΛΟΥ") Κύριε Πρόεδρε, στη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ στις 5 του μηνός, είχατε πει ότι η πολιτική Βασιλείου οδηγεί την Κύπρο σε προτεκτοράτο της Τουρκίας.

Με δεδομένο το δικαίωμά σας - που υπερασπιστήκατε, άλλωστε - να εκφράζετε τις απόψεις σας για το Κυπριακό, θα ήθελα να μου σχολιάσετε την πρόταση Βασιλείου να παραβρισκονται μαζί του στη Νέα Υόρκη και οι υπόλοιποι πολιτικοί αρχηγοί της Κύπρου για τις συνομιλίες με την τουρκοκυπριακή πλευρά, υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα.

Θεωρείτε ότι ο Πρόεδρος Βασιλείου προσπαθεί να εμπλέξει, επομένως και να απομοιράσει τις ευθύνες με τις άλλες πολιτικές πολιτικές δυνάμεις της Κύπρου; Και, αν η λύση που προωθείται τελικά επιτευχθεί, πώς διαμορφώνονται τότε οι ελληνοτουρκικές σχέσεις; Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δεν γνωρίζω τις θέσεις του κ. Βασιλείου. Μου φαίνεται πολύ λογικό να το ζητείται, όπως είναι ίσως λογικό για μερικούς να το αρνούνται. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να προσθέσω τίποτε άλλο.

Το Κυπριακό είναι ένα κρίσιμο εθνικό θέμα. Νομίζω ότι καμιά φορά υποτιμούμε τη σημασία του, διότι, αν πράγματι επιβραβευθεί τελικά διεθνώς η εισβολή και η κατοχή και υπάρξει κάποιο συνταγματικό μοντέλο τουρκικής επικυριαρχίας, το βλέπω ως ένα πρώτο βήμα για άλλα βήματα, τα οποία θα επιχειρήσει η βραβευμένη πλέον τουρκική εισβολή.

Π.ΚΟΥΙΝ: ("ASSOCIATED PRESS") Κύριε Πρόεδρε θα ήθελα να σας κάνω μια ερώτηση πάνω σε θέμα οικονομικό. Είπατε πρόσφατα ότι η Ελλάδα πρέπει να καθυστερήσει την ένταξή της στο EMS (Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα). Θα ήθελα να σας ρωτήσω αν μπορούσατε να το συγκεκριμενοποιήσετε αυτό και κυρίως όσον αφορά το θέμα του χρόνου, της ημερομηνίας.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Εγώ δεν πιστεύω ότι η δραχμή είναι σκληρό νόμισμα. Πρώτα απ' όλα υπάρχουν ακόμη οι περιορισμοί στην εξαγωγή συναλλάγματος. Υπάρχουν ακόμη περιορισμοί. Εάν αυτοί λήξουν τότε τουλάχιστον η διολίσθηση της δραχμής θα είναι πολύ ταχύτατη.

Δεν βλέπω κανένα λόγο να συνδεθούμε τώρα με το σύστημα ισοτιμιών εκτός εάν είμαστε αποφασισμένοι να πάμε σε μια πάρα πολύ μεγάλη υποτίμηση. Η οποία υποτίμηση αυτή τη στιγμή είναι μια αμυντική κίνηση, δεν προσφέρει ό,τι θα πρόσφερε αν είχε γίνει κάτω από άλλες συνθήκες στο παρελθόν. Δεν βλέπω τι μας πιέζει να το κάνουμε αυτή τη στιγμή.

Α.ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ: ("ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ") Κύριε Πρόεδρε, έχετε ασκήσει έντονη κριτική από παλιά στην κυβέρνηση για την οικονομική της πολιτική και τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής, αλλά νομίζω ότι εξίσου ο ελληνικός λαός θέλει να ξέρει, με απλά λόγια, αν κερδίσετε τις εκλογές όπως

δηλώνετε, την επομένη των εκλογών θα ακολουθήσετε ένα πρόγραμμα οικονομικής λιτότητας, με χαρακτηριστικά λιτότητας δηλαδή για τις πλατιές μάζες και ποιάς χρονικής διάρκειας;

Και κάτι συναφές αυτού. Πώς σχολιάζετε το γεγονός ότι, παράλληλα με όλα αυτά στελέχη, ηγετικά του κόμματός σας, όπως ο κ.Γεννηματάς, μιλούν για την ανάγκη διαλόγου και συνεννόησης σε εθνικό επίπεδο, χωρίς όμως να θέτουν την προϋπόθεση που θέτετε εσείς, δηλαδή να φύγει η σημερινή κυβέρνηση.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σε ό,τι αφορά το πρώτο, βέβαια έχω μιλήσει ήδη στη Θεσσαλονίκη, έχω θέσει τους βασικούς άξονες της οικονομικής μας πολιτικής και οι άξονες αυτοί με δύο-τρία λόγια είναι: μια δύσκολη περίοδος, περίπου πενταετίας, εξασφάλιση του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων σε αυτή την περίοδο, επενδύσεις οι οποίες ξεκινούν περίπου από το 17% του ΑΕΠ και φτάνουν μέχρι το 25% του ΑΕΠ μέσα στην πενταετία.

Όλα αυτά στα πλαίσια ενός κοινωνικού συμβολαίου, ενός διαλόγου, όλων των κοινωνικών φορέων με την κυβέρνηση, επιδίωξη της μεγαλύτερης δυνατής συναίνεσης και του πολιτικού κόσμου ενόψει. Πιστεύουμε ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες θα μπορούσαμε να ξεπεράσουμε τα αδιέξοδα.

Προσθέτω μόνο τούτο. Οτι η παιδεία και η υγεία δεν πρόκειται να είναι αντικείμενα περικοπών, αλλά, αντίθετα, επειδή πρέπει να επιζηήσουμε στη νέα Ευρώπη που δημιουργείται - ευχόμαστε και θα πείσουμε γι' αυτό - υγεία και παιδεία πρέπει να πάρουν την πρώτη θέση στα μέλημά μας.

Σε ό,τι αφορά την αναφορά σας στη θέση του κ.Γεννηματά, ο κ.Γεννηματάς έχει μιλήσει για εθνική συνεννόηση στα μεγάλα εθνικά θέματα, αν δεν κάνω λάθος. Αλλά αυτό δεν είναι δικό μου θέμα.

Κ.ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Ο κ.Ιντεμάιερ και ακολουθεί μετά ο κ.Φάτσης. Με τον κ.Φάτση μπαίνουμε στην τελευταία κατηγορία των θεμάτων, στα εσωτερικά.

κ.ΙΝΤΕΜΑΙΕΡ: Πριν από λίγες ημέρες επισκέφθηκε ο κ.Καμντεσού, ο Πρόεδρος του INF (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο), τη χώρα σας και βρήκε τωρινά λόγια για την επιτυχία του Μητσotάκη, όσον αφορά την καταπολέμηση του πληθωρισμού, δηλαδή μείωση του πληθωρισμού, όπως επίσης τη μείωση του ελλείμματος του δημόσιου τομέα. Είστε εσείς σύμφωνος με την άποψη του κ.Καμντεσού; Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτα απ' όλα να πω ότι σέβομαι καθ' όλα τον κ.Καμντεσού. Δεν αμφισβητώ ούτε την οξυδέρκειά του, ούτε τις γνώσεις του, αλλά ο κ.Καμντεσού είναι τραπεζίτης και σκέπτεται τραπεζικά. Μην ξεχνάμε ότι για μια μακρά περίοδο τώρα έχουμε οικονομικές απόψεις, που είναι μονεταριστικές απόψεις.

Στην Αμερική λέγονται οικονομικά του Ρήγκαν (Reaganomics). Στην Αγγλία έχουμε την κα θάτσερ και την οικονομική πολιτική της. Είναι άγρια φιλελεύθερη πολιτική, που αδιαφορεί για τον άνθρωπο, για την ανεργία, για τις συνθήκες ζωής, για την υγεία, για την παιδεία και ενδιαφέρεται μόνον για τους ισολογισμούς, το ρυθμό του πληθωρισμού, το ύψος του χρέους, των ελλειμμάτων. Ζουν με τα λογιστικά τους βιβλία και έχουν τον παράδεισό τους. Αλλά ο κοινός πολίτης σε όλες αυτές τις χώρες που ανέφερα και στην Ελλάδα ασφαλώς δεν ευημερεί.

Αλλά θέλω να προσθέσω και κάτι στην περίπτωση του κ.Καμντεσού. Ο πληθωρισμός δεν πέφτει στην Ελλάδα, κάνει λάθος ο κ.Καμντεσού. Ανέβηκε ο πληθωρισμός και θα ανέβει ο πληθωρισμός.

Και σε ό,τι αφορά τα ελλείμματα δεν βλέπω ότι τα ελλείμματα έχουν ουσιαστικά εξαιρεθεί. Κάθε χρόνο παραβιάζεται ο προϋπολογισμός από ελλείμματα. Νομίζω, επομένως, ότι και στην πράξη δεν ισχύουν αυτά που είπε ο κ.Καμντεσού, αλλά τον καταλαβαίνω αν τα είπε, διότι είναι ίσως πιο κοντά στη νοοτροπία του και θέλει να βοηθήσει και μια συντηρητική κυβέρνηση. Τι να κάνουμε; Ας μην έρθει το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, ας πούμε και ένα καλό λόγο για τη ΝΔ.

Γ.ΦΑΤΣΗΣ: ("ΤΑ ΝΕΑ") Κύριε Πρόεδρε, συνεχώς μιλάτε για εκλογές και το θέμα το θέσατε και προχθές στη Βουλή. Ομως εκεί η συζήτηση διεξήχθη σε ένα κλίμα έντασης. Με τέτοιο κλίμα θα πάμε στις εκλογές; Και ένα επάλληλο ερώτημα. Ποιά είναι η βάσιμη πρόβλεψη ως προς το χρόνο των εκλογών;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σε ό,τι αφορά το πρώτο, αυτό δεν εξαρτάται από μας. Εξαρτάται από τη ΝΔ. Εμείς επιθυμούμε υπεύθυνα και σοβαρά να δώσουμε τη μάχη με τα επιχειρήματά μας, την κριτική μας. Αλλά όταν οι άλλοι χρησιμοποιούν ψεύδη και ύβρεις είναι αδύνατον για ένα κόμμα, για έναν πολιτικό να μην απαντήσει σκληρά.

Επομένως ας το λάβουν υπόψη. Εκείνοι θα κρίνουν αν οι εκλογές θα διεξαχθούν σε πνεύμα ήρεμο και ήπιο ή όχι. Αλλά να προσθέσω και κάτι άλλο. Ο λαός έχει φτάσει στο απροχώρητο. Οπου κι αν πας, όποιον κι αν δεις και μιλώ για τη λαϊκή βάση, το μόνο ερώτημα είναι πότε θα

φύγουν;

Και η απάντηση στο πότε θα φύγουν, που είναι η ευχή νομίζω της συντριπτικής πλειοψηφίας του λαού, η απάντηση είναι ότι μπορεί να συμβεί οποιαδήποτε στιγμή. Δεν θα κάνω συγκεκριμένη πρόβλεψη. Πιστεύω ότι οι εκλογές είναι κοντά και πιθανότατα κοντύτερα απ' ό,τι νομίζουμε. Αλλά πρόβλεψη δεν κάνω.

Κ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Ακολουθεί ο κ. Ρήγος και μετά ο κ. Κάμπρας.

ΤΖ. ΡΗΓΟΣ: ("UPI") Κύριε Πρόεδρε, μια μεγάλη συζήτηση έγινε χθες στη Βουλή σχετικά με το θέμα της τρομοκρατίας. Δεν νομίζετε ότι θα έπρεπε η κυβέρνηση και γενικότερα οι αρχές οι ελληνικές τώρα που η Σοβιετική Ένωση άνοιξε τα αρχεία της, να ζητήσει από τις σοβιετικές αρχές πληροφορίες σχετικά με τη δράση πιθανόν τρομοκρατών οι οποίοι είχαν προωθηθεί ή είχαν εκπαιδευθεί από τη Σοβιετική Ένωση και από τις άλλες δορυφόρους χώρες;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δεν είμαι σε θέση να ξέρω από πού προέρχονται οι τρομοκράτες. Αυτό να το ξεκαθαρίσουμε. Δεν ξέρω την πηγή τους, αν είναι "κόκκινη", "πράσινη" ή "μπλε", όπως είπα και στη Βουλή.

Αλλά πιστεύω ότι η κυβέρνηση και οι διωκτικές αρχές έχουν το χρέος να ερευνήσουν σε όλες τις κατευθύνσεις και να ζητήσουν από όλες τις κυβερνήσεις και ανατολικές και δυτικές τα στοιχεία εκείνα από τα οποία μπορεί να προκύψει, επιτέλους, κάποτε, το τέρμα σ' αυτή την απίστευτη ιστορία 18 ετών τρομοκρατίας στη χώρα μας.

Τ. ΚΑΜΠΡΑΣ: Κύριε Πρόεδρε το ύφος που είναι διατυπωμένη η χθεσινή δήλωση της κας Παπανδρέου που έγινε με αφορμή τα τελευταία δημοσιεύματα περί υποψηφιότητάς της στη Β' Περιφέρεια Αθηνών κρίνεται ως σιβυλλικό και κάθε άλλο παρά διαφωτιστική των προθέσεών της είναι. Εσείς ως Πρόεδρος του Κινήματος αλλά και ως σύζυγός της θα τη συμβουλευάτε να ασχοληθεί ενεργά ή όχι με την πολιτική; Ευχαριστώ.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Απορρίπτω την ερώτηση.

Κ. ΠΑΡΙΣ: ("REUTER") Κύριε Πρόεδρε θα σας κάνω μια δυσάρεστη ερώτηση. Ξέρω ότι οι πολιτικοί αρχηγοί δεν τους αρέσουν τέτοιου είδους ερωτήσεις. Θα ήθελα να σας ρωτήσω το εξής. Κρίνετε ότι χρειάζεται ανανέωση σήμερα στην ηγεσία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα και ειδικά στο ΠΑΣΟΚ;

Και αν ναι, γιατί αυτή η ανανέωση που όλοι μιλάνε δεν έρχεται; Είναι διότι οι πολιτικοί αρχηγοί θεωρούν δεδομένη την παραμονή τους στην εξουσία εφ' όρου ζωής, είναι διότι πολιτικά στελέχη των

κομμάτων δεν έχουν το θάρρος να θέσουν αυτό το θέμα άμεσα, είναι διότι υπάρχει απουσία ικανών στελεχών να σας αντικαταστήσουν; Όχι μόνο εσάς και στη ΝΔ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Είμαι Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, εκλεγμένος από το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ. Και παραμένω Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. Δεν ετοιμάζομαι κανένα λόγο να αποχωρήσω από τη θέση την οποία μου εμπιστεύθηκε το μεγάλο Κίνημά μας.

Πάντοτε, παντού χρειάζεται ανανέωση. Και ασφαλώς και στο ΠΑΣΟΚ χρειάζεται ανανέωση. Δεν το αμφισβητώ. Και κάποτε αυτή η ανανέωση θα σημάνει κάτι και για μένα. Αλλά δεν είναι η ώρα.

Β.ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: ("ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ") Κύριε Πρόεδρε, κατ' επανάληψη έχετε πει ότι αρνείστε το διάλογο με την κυβέρνηση. Ήθελα να ρωτήσω το εξής. Πριν από λίγο εσείς είπατε και άλλες φορές βέβαια έχετε πει, μάλλον έχετε αναφερθεί, στα μεγάλα και κρίσιμα θέματα τα οποία αντιμετωπίζει η χώρα.

Δεν νομίζετε ότι κάποιο παράδειγμα μας δίνουν ξένες χώρες, η Σουηδία την οποία εσείς έχετε επικαλεστεί κατά το παρελθόν και τη φέρνετε ως παράδειγμα, όπου εκεί υπήρξε ένας διάλογος κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Εδώ δεν θα έπρεπε τουλάχιστον στα μεγάλα, στα κρίσιμα θέματα να υπάρξει ένας διάλογος; Και ως υπεύθυνη αξιωματική αντιπολίτευση δεν θα ήταν μια προσφορά στην ομαλότερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος της χώρας;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτα απ' όλα υπάρχει διάλογος στα πλαίσια των θεσμών. Υπάρχει η Βουλή όπου πράγματι διαλεγόμαστε. Δεύτερον, εάν ήμουν στη Σουηδία ευχαρίστως θα συνέβαλα στην αντιπολίτευση στο έργο της κυβέρνησης να βγάλει τη χώρα από τα αδιέξοδα, τα οικονομικά αδιέξοδα.

Αλλά βρισκόμαστε στην Ελλάδα και είναι κυβέρνηση της Ν.Δ. Είναι κυβέρνηση του κ.Μητσοτάκη, ο οποίος και αυτός και η κυβέρνησή του και εκείνοι που τον στηρίζουν, η Ν.Δ., οδηγούν τη χώρα σε μια καταστροφική πορεία.

Δεν είμαστε έτοιμοι ούτε να παραχωρήσουμε κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας, ούτε να σφαγιάσουμε τα συμφέροντα του ελληνικού λαού στο βωμό μιας οικονομικής ολιγαρχίας. Οι θέσεις μας είναι τέτοιες που δεν επιτρέπουν να στηρίξουμε μια κυβέρνηση η οποία υποσκάπτει το έθνος - τώρα σε λίγο θα έχουμε πάλι το θέμα των Σκοπίων, γνωρίζουμε τα ανοίγματα τα οποία κάνει η κυβέρνηση προς την Τουρκία, αναβαθμίζει την Τουρκία, το είπα και πριν, συμφωνεί δηλαδή στα πλαίσια της ΕΟΚ στην αναβάθμισή της - οδηγεί το Κυπριακό σε μια μεγάλη ήττα του

ελληνισμού, ακολουθεί μια οικονομική πολιτική - το επαναλαμβάνω - η οποία είναι τυφλή και ταξική, δεν υπάρχουν κάτω από αυτές τις συνθήκες περιθώρια συνεργασίας, διαλόγου.

Τις θέσεις μας τις γνωρίζει η κυβέρνηση, τις ακούει στη Βουλή, τις γράφουμε, τις λέμε στα ραδιόφωνα, τις λέμε στις τηλεοράσεις. Με αυτή την κυβέρνηση η οποία υποσκάπτει και τα συμφέροντα του έθνους και του λαού μας δεν είναι δυνατόν, δεν μπορούμε με αυτή την κυβέρνηση να έχουμε διάλογο.

Διάλογος μπορεί να υπάρξει μόνον μετά τις εκλογές όταν το νικηφόρο ΠΑΣΟΚ θα επιδιώξει ευρύτατη συναίνεση και στον πολιτικό κόσμο για την επίτευξη των μεγάλων στόχων του ελληνισμού και της πατρίδας μας.

Θ.ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ: ("ΑΥΡΙΑΝΗ") Κύριε Πρόεδρε, την προχθεσινή συζήτηση στη Βουλή για την τρομοκρατία συνόδευσαν πολλά και ποικίλα σχόλια. Η άποψή μου κατά βάση αρνητικά στο σύνολό τους. Σεις είπατε ότι πολλές συζητήσεις που γίνονται και που προκαλούνται από τον πρωθυπουργό γίνονται για λόγους αποπροσανατολισμού. Το ερώτημά μου είναι, πρώτον ποιό είναι το σχόλιό σας επί των σχολίων του Τύπου για τη συζήτηση στη Βουλή και δεύτερον εάν σκέπτεστε να αλλάξετε τακτική και στάση έναντι αυτών των συζητήσεων προ ημερησίας διατάξεως; Πολλοί λένε και προτείνουν αποχή από τέτοιου είδους συζητήσεις.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κύριε Λουκόπουλε, ίσως θυμάστε ότι απήντησα σε ερωτήσεις δημοσιογράφων, πριν αρχίσει η συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως. Και είπα, πάρα πολύ απλά, ότι δεν καταλαβαίνω γιατί συγκαλείται η Βουλή να συζητήσει το θέμα της τρομοκρατίας. Εκτός εάν επρόκειτο να μας κάνει απολογισμό έργου η κυβέρνηση.

Είπα, δε - και πρόσθετα - ότι ο βασικός στόχος ήταν να αφήσει εντυπώσεις ότι το ΠΑΣΟΚ υποθάλπει, ανέχεται, την τρομοκρατία. Είχε καθαρά μικροκομματικό στόχο. Το μεγάλο θέμα της τρομοκρατίας, που ενώνει, αντί να διχάζει, το χρησιμοποίησε ο κ. Μητσοτάκης για να διχάσει. Και ασφαλώς, κάτω από τέτοιες συνθήκες, η συζήτηση στη Βουλή δεν μπορεί να είναι σε επίπεδο ανάλογο με εκείνο που πρέπει να είναι.

Και το είπα και στη Βουλή ότι, πράγματι, το επίπεδο της συζήτησης το κατέβασε ο κ. Μητσοτάκης, πραγματικά, πέρα από οποιαδήποτε άλλη εμπειρία που είχα. Δεν υπήρχε λόγος να γίνει η συζήτηση και ο τρόπος που έγινε είναι καθαρά σκόπιμος. Αυτή είναι η απάντησή μου. Όταν ψεύδεται ο πρωθυπουργός, κύριε Λουκόπουλε, δεν μπορεί να γίνει ήπια συζήτηση. Ας το καταλάβουμε αυτό.

Γ.ΠΡΟΒΗΣ: ("ΣΚΑΙ 100.4") Υποστηρίζετε - και είναι πολύ πιθανόν - ότι βρίσκεστε πολύ κοντά στην κυβέρνηση και εσείς προσωπικά και το ΠΑΣΟΚ ως κόμμα. Αλλά, ξέρετε, πολλοί σας επικρίνουν και συχνά και μέσα απ' το κόμμα σας ότι δεν έχετε δώσει εγγυήσεις ότι δεν θα επαναλάβετε τα λάθη της θετίας. Δεν ξέρω αν σκέπτεστε κάποιους τρόπους με τους οποίους θα πείσετε ευρύτερα τον ελληνικό λαό ότι το ΠΑΣΟΚ δεν θα τα επαναλάβει.

Και μια δεύτερη ερώτηση, αν μου επιτρέπετε. Είπατε ότι μετά τις εκλογές θα επιδιώξετε ευρύτατη πολιτική συναίνεση. Δεν ξέρω αν σκέπτεστε και το ενδεχόμενο, αν οι περιστάσεις το επιβάλουν, να συνεργαστείτε σε κυβερνητικό επίπεδο και με δυνάμεις δεξιότερα του ΠΑΣΟΚ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σε ό,τι αφορά το δεύτερο ερώτημά σας, νομίζω ότι η απάντηση σε αυτό δεν μπορεί να δοθεί πριν υπάρξει η νέα σύνθεση της Βουλής. Σαφώς, βεβαίως, μιλώ για πολιτική ΠΑΣΟΚ, η οποία όμως ελπίζουμε να στηριχθεί ευρύτερα, διότι έχει ανάγκη ο τόπος να στηριχθεί ευρύτερα.

Όσον αφορά το ερώτημά σας για τα λάθη, τώρα, τ' ακούω κάθε μέρα: "Τα λάθη του ΠΑΣΟΚ...". Ο λαός θα κρίνει αν νομίζει ότι θα τα ξανακάνουμε ή όχι. Παρά τα λάθη αυτά - ποια λάθη είναι άλλο θέμα, κατάλογο δεν σκέφτομαι να σας παραδώσω σήμερα, δεν πρόκειται - παρά τα λάθη αυτά, και στις σκληρότερες στιγμές, όταν άνομα μέσα χρησιμοποιήθηκαν κατά του ΠΑΣΟΚ, οι λαϊκές δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ κρατήθηκαν κοντά του σε ποσοστό 40%, λίγο πιο κάτω ή λίγο πιο πάνω.

Ο λαός έχει εμπιστοσύνη σε μας. Μην ξεχνάτε, όσον αφορά το αν έγιναν λάθη, ότι ήταν ένας νέος κόσμος, που ήρθε στην πολιτική ζωή της χώρας. Από όλους τους συνεργάτες μου, από όλο το ΠΑΣΟΚ, ο μόνος που είχε υπουργική εμπειρία ήμουν εγώ. Λάβετε το υπόψη σας αυτό. Και λάβετε υπόψη σας ότι έχουμε κυβερνήσει για 8 χρόνια.

Εγώ ενόμιζα ότι η Δεξιά, με την οποία διαφωνώ πολιτικά, στις θέσεις της, διέθετε ικανούς ανθρώπους, ότι ήταν τουλάχιστον αποτελεσματική. Και βλέπω, ως εκ θαύματος, ότι δεν συγκρίνεται η ποιότητα των στελεχών του ΠΑΣΟΚ με αυτά της Ν.Δ. Ο λαός είναι βέβαιος ότι θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν να αποφύγουμε λάθη. Άνθρωποι είμαστε και κάποια λάθη θα γίνουν.

Δ.ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ: ("ΝΙΚΗ") Κύριε Πρόεδρε, έχετε επανειλημμένα κατηγορήσει την κυβέρνηση για σκάνδαλα. Θα ήθελα να μου πείτε εάν θα λάβετε κάποια δέσμευση, κάποια θέση για ενεργοποίηση του νόμου περί ευθύνης υπουργών

για σημερινούς στελέχη, μέλη των κυβερνήσεων της Ν.Δ. Πρώτη ερώτηση αυτή.

Και δεύτερη: Εάν υποθέσουμε ότι κάποια από τις επόμενες Κυριακές το βράδυ βγει το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση, τη Δευτέρα το πρωί τι ακριβώς θα κάνει για τα ήδη στελέχη του ΠΑΣΟΚ που βρίσκονται στη φυλακή;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτον, το ΠΑΣΟΚ δεν έρχεται με πρόγραμμα διώξεων, όπως ήρθε η Ν.Δ. Μην ξεχνάτε ότι εκεί συνεστήθη Επιτροπή - από τον κ. Παλαιοκρόσσου και άλλους - με στόχο μόνο τα σκάνδαλα του ΠΑΣΟΚ. Εμείς δεν ερχόμαστε ως διώκτες. Αλλά πρέπει να τονίσω κάτι: όπου έχει υπάρξει παράβαση κατεπείκτο, αυτό θα το κρίνει η Δικαιοσύνη. Και θα το κρίνει η Δικαιοσύνη.

Πε ό,τι αφορά αυτούς, οι οποίοι βρίσκονται στη φυλακή, πράγματι - και σκέφτομαι την περίπτωση των ΔΕΚΟ, την απίθανη αυτή ιστορία - ξεχωρίζω είναι θέμα Δικαιοσύνης, αλλά είναι αδύνατον να φανούμε μετά αδιόριστο, όταν πραγματικά είναι τόσο απίθανα βαριές καταδίκες για ανύπαρκτα εντελώς αδικήματα. Ανύπαρκτα αδικήματα!

Θ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ: ("ΣΕΡΡΑΪΚΟΝ ΘΑΡΡΟΣ"- "ΠΑΝΣΕΡΡΑΪΚΗ") Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, εκπροσωπώντας εφημερίδες "Σερραϊκόν Θάρρος" και "Πανσερραϊκή" από τις Σέρρες. Πρώτα, θέλω να ευχαριστήσω την αδιατίμητη Τέτη Γεωργαντοπούλου, που, χάρις σε αυτήν, παραβρίσκομαι εδώ.

Στη συνέχεια, θέλω να σας μεταφέρω την αγωνία του ελληνα που ζει εκτός Ελλάδας. Πρόκειται για την ερήμωση της ελληνικής υπαίθρου. Οι Σέρρες, για παράδειγμα, το 1961 είχαν πληθυσμό 302.000, ενώ το 1991 - μετά 30 χρόνια - ο Νομός Σερρών είχε πληθυσμό 198.000. Δηλαδή, στα 30 χρόνια, χάσαμε περίπου 104.000 πληθυσμό. Αρκεί να σας αναφέρω, κύριε Πρόεδρε, ότι οι γεννήσεις μέσα στο 1992 σε σχέση με το 1991, το πρώτο εξάμηνο, είναι 1.000 λιγότερες από το 1991.

Εσείς, ως έγκριτος Οικονομολόγος, γνωρίζετε ότι είναι δυνατόν να έχουμε αμυντική οχύρωση της χώρας, χωρίς την οικονομική οχύρωση αυτής. Σήμερα, ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολιτεύσεως, ο πρωθυπουργός αύριο, τι μέτρα προτείνετε για την ζωογόνηση της ελληνικής υπαίθρου;

Και, επίσης, πώς είναι δυνατόν να ανεχόμεθα η Ελλάδα, χώρα κατεξοχήν γεωργική, να εισάγει κτηνοτροφικά προϊόντα και να δαπανά συνάλλαγμα περισσότερο απ' ό,τι για τα πετρελαιοειδή. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Κ.ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Κύριε Αραμπατζή, μόνο για τους γάμους και τα διαζύγια δεν μας είπατε!

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πράγματι, είναι σοβαρό το πρώτο θέμα - και το δεύτερο, βεβαίως. Το ΠΑΣΟΚ έχει πάρει θέση και μάλιστα η Κεντρική Επιτροπή του ΠΑΣΟΚ έχει πάρει θέση ότι στην άσκηση οικονομικής πολιτικής θα ληφθούν υπόψη και τα εθνικά κριτήρια, σε ό,τι αφορά την παραμεθόριο. Αυτό είναι εγκεκριμένη απόφαση του Κινήματος.

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο, πάντοτε εκπλήσσει το γεγονός ότι εισάγουμε σε τέτοια κλίμακα αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα. Αυτό σημαίνει ότι δεν είμαστε ανταγωνιστικοί. Κι αυτό σημαίνει ότι η αύξηση της παραγωγικότητας πρέπει να αποτελέσει βασικό στόχο της οικονομικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ, όταν γίνει κυβέρνηση.

Κ.ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Εδώ, κυρίες και κύριοι, να κλείσουμε. Να ευχαριστήσω όλους για την παρουσία σας εδώ και τη συμμετοχή σας στη συζήτηση. Και να επαναλάβω ότι για τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολιτεύσεως σήμερα και Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ υπάρχει διαρκής πρόσκληση. Είστε ευπρόσδεκτος να μιλήσετε σε μας, υπό οιαδήποτε ιδιότητα στο μέλλον. Ευχαριστούμε πολύ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κι εγώ ευχαριστώ.